

Siberian Husky

SPHK – SVENSKA

POLARHUNDKLUBBEN

Ansluten till Svenska Kennelklubben

RAS

(Rasspecifika Avelsstrategier)

2012

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	3
2. HISTORIK	4
2.1 URSPRUNG	4
2.2 FOUNDERS.....	5
2.3 SIBERIAN HUSKYN I MODERN TID	6
2.4 SIBERIAN HUSKYN I SVERIGE	6
3. POPULATION OCH AVELSSTRUKTUR	7
3.1 NULÄGE	7
3.2 MÅL OCH STRATEGIER	10
4. HÄLSA	10
4.1 NULÄGE	10
4.2 MÅL OCH STRATEGIER	11
5. MENTALITET OCH FUNKTION	12
5.1 NULÄGE	12
5.2 MÅL OCH STRATEGIER	12
6. EXTERIÖR	13
6.1 NULÄGE	13
6.2 MÅL OCH STRATEGIER	13
7. ÖVRIGT	14
7.1 AVELSRÅDET.....	14
7.2 FÖRANKRING I RASKLUBBEN.....	15
7.3 FRAMTIDSFRÅGOR.....	15
8. SAMMANFATTNING	16

1. Inledning

Det övergripande målet och det som avelsarbetet framförallt ska inrikta sig mot finns väl definierat i Svenska Polarhundsklubbens stadga § 1.

"... att väcka intresse för och främja avel av mentalt och fysiskt sunda, bruksmässiga samt exteriört fullgoda rasrena polarhundar.

Att bevara och utveckla rasernas specifika egenskaper och verka för utveckling av praktiskt bruk av dessa raser bland annat som draghundar."

Rasklubbens mål är att siberian huskyn fortsatt ska vara en frisk och sund slädhund utan eller med ett minimum av ärftliga sjukdomar/defekter. Siberian huskyns funktion är att dra en lätt last i medelhastighet över långa avstånd. Den ska vara den snabbaste av polarspetsarna och klara av att arbeta i stora spann under högre hastigheter.

På Kennelfullmäktige 2001 togs ett beslut om att varje hundras ska ha en rasspecifik Avelsstrategi (RAS). Detta ska vara en vägledning för en långsiktig avel som leder till mentalt, funktionellt och exteriört sunda hundar. Den ska motverka avel som leder till sjuka, svaga och/eller defekta hundar.

Strategin ska vara just rasspecifik och ta tillvara de för varje ras unika egenskaperna. I siberian huskyns fall är detta framförallt funktionalitet, polara egenskaper och en exteriör för hårt arbete i spann framför släden under vinterhalvåret.

Per-Erik Sundgren skrev i sin bok "Att lyckas med hundavel":

"När en ras som avlats för bruksändamål övergår till att i huvudsak bli sällskapshund blir resultatet ofta ett förfall i de värdefulla mentala egenskaperna. Därmed upphör avelsarbetet för de positiva mentala egenskaperna som gjort rasen populär. Exteriör följsamhet till en rasstandard blir enda grunden för det fortsatta avelsurvalet. Vackra hundar premieras även om de inte har de för rasen ursprungliga så värdefulla bruksegenskaperna. Med en sådan grund för avelsurvalet kommer rasen snabbt att vara olämplig också som sällskapshund."

Uppfödare som avlar på arbetande slädhundar med en god genetisk bakgrund bidrar till att hundar som inte är funktionsdugliga selekteras bort ur aveln.

Att rasklubben värnar om siberian huskyns bruksegenskaper speglas i regelverket för meritering. I regelverket 2012-2016 framgår följande krav för att erhålla certifikat och championat:

SE(polarhund)Ch

- Tre godkända dragprov med 1:a pris
- Proven ska vara tagna under minst två säsonger
- Lägst Good på officiell utställning efter 15 månaders ålder

SE UCh

- Tre certifikat utdelade av minst två domare
- Minst ett av certifikaten ska vara utdelat efter 24 månaders ålder
- Minst ett av certifikaten ska vara utdelat vid officiell utställning inom SPHK
- Ett 1:a pris alternativt två 2:a pris på av rasklubben godkänt dragprov

Erhållande av certifikat

Certifikat utdelas till bästa hund i bästa hanhunds-/tikklass som uppfyller krav på provmerit. Kravet på provmerit är detsamma som kravet för deltagande i bruksklass och gäller även vid utdelande av reservcertifikat.

2. Historik

2.1 Ursprung

Den ras som idag kallas siberian husky utvecklades i den nordöstliga delen av Sibirien. Klimatförhållandena och fientliga stammars inträngande tvingade befolkningen att basera sitt uppehälle på jakt över vidsträckta områden. Naturens krav gjorde att en unik ras av slädhundar utvecklades, skräddarsyddes för de speciella behov på vilka människans överlevnad berodde. Det de behövde och utvecklade var en hund med förmågan att kunna tillryggalägga långa distanser med maximalt fart men med en minimal förbrukning av energi i ett område nära norra halvklotets köldpol.

Många tjuktjer tillbringade en stor del av vintern med att transportera varor mellan olika handelsplatser. Ett ordinärt hundspann bestod av tolv till fjorton hundar. Vid Nordenskiöld's Vega-expedition vintern 1878-79 kunde man få se spanns passera med upp till 28 hundar framför en släde. Tävlingar var populära hos tjuktjerna antingen det gällde löpning eller brottning och naturligtvis också kappkörning med hundspann.

De hundar man använde i aveln var självklart de bästa slädhundarna. Från valpkullarna sparades hanhundarna och de mest lovande tikarna. Hanhundarna testade man först hur de fungerade som slädhundar innan man valde ut vilka som skulle bli kvar. Av dem som blev kvar efter att de testats kastrerades alla utom de allra bästa. Det blev alltså de bästa slädhundarna som sedan gick vidare i avel, ett urval som helt byggde på prestationsförmåga.

I samband med guldruschen i Alaska i början på 1900-talet uppstod ett stort behov av goda slädhundar. Hundspann var det enda användbara transportmedlet under större delen av året. För att avgöra diskussionerna om vem som hade det bästa spannet och för att få ett festligt avbrott under den långa vintern arrangerades slädhundtävlingar varav den mest ryktbara var All Alaska Sweepstakes, en tävling över 660 km med start och mål i guldgrävarstaden Nome. Det var årets evenemang i Nome, skolorna stängdes och en årlig återkommande fyradagars helg uppstod i samband tävlingsdagarna.

År 1909 startade en rysk skinnhandlare, Willian Goosak, ett spanns med sibiriska hundar av ovanligt utseende. De var mindre, lättare och mer "rävlika" än de infödda alaska-hundarna. De förvånade alla med att placera sig på tredje plats. Följande sommar for en ung skotte, Max Maule Ramsay, över till Sibirien och köpte ett 70-tal hundar. Året därpå deltog tre spanns sammansatta av de här hundarna i All Alaska Sweestakes, och de placerade sig på första, andra och fjärde plats.

De sibiriska hundarna hade därmed fått sitt genombrott i Alaska. Det som imponerade var deras snabbhet, uthållighet, anspråkslöshet i fråga om mat och att de inte var så benägna att slåss med sina spannkamrater som de hundar man varit van med tidigare.

En norrman Leonard Seppala vann sedan All Alaska Sweepstakes tre år i rad 1915-1917 med sibiriska hundar. Han deltog sedan i tävlingar och gjorde rasen känd och populär även i nordöstra USA i slutet av 1920-talet.

1925 utbröt en epidemi av difteri i Nome, Alaska. Enda möjligheten att få fram serumet den 1000 km långa sträckan mellan Nenana och Nome var via hundspann. Med telegrafens hjälp arrangerades en transportkedja av hundspann färdiga att i tur och ordningen föra lasten av serum vidare mot Nome. Transporten genomfördes under vidriga väderleksförhållanden med sträng kyla och tidvis snöstorm. Genom en hjälteinsats från hundar och förare kom serumet fram till Nome, Händelsen fick stor medial uppmärksamhet. De sibiriska slädhundarna blev världskända. En av förarna som deltog i transportkedjan av hundspann var Leonard Seppala. Seppala och hans hundar skulle komma att bli mycket betydelsefulla för utvecklingen av rasen siberian husky.

När siberian huskyn introducerades i östra USA och Kanada i slutet av 1920-talet var det i första hand som en slädhund för att delta i de tävlingar som då hade blivit populära och samlade massor av åskådare.

År 1930 erkändes siberian huskyn som ras av Amerikanska Kennelklubben.

2.2 Founders

Den första siberian huskyn som registrerades i den *amerikanska kennelklubben* (AKC) 1930 var en vit ledartik från Alaska med namnet "Fairbanks Princess Chena". Hon föddes den 16 september 1927. Den första siberian huskyn som registrerades hos den *kanadensiska kennelklubben* (CKC), var Leonard Seppalas berömda ledarhund "Bonzo". Han föddes i Alaska den 15 juli 1925. Han förflyttades till Poland Spring av Seppala innan han övertogs av Harry Wheeler. Bonzo registrerades efter sin död. Reg nr akc 78725, ckc155386.

Bonzos syster Tosca (född 1925-07-15, reg nr akc 787250, ckc 155387) fick fem kullar med Kreevanka (född 1929-10-01, reg nr 155388) mellan åren 1932-1936. Detta gör henne till en av de mest "prominenta" tikarna i aveln. Av den sista importen från Ryssland 1930 var det endast Kreevanka och Tserko (född 1929-10-01, reg nr 155389) som användes i avel. De tre mest inflytelserika registrerade hundarna för siberian huskyns tidiga utveckling är utan tvekan **Tosca, Kreevanka och Tserko**.

Avkommor efter Kreevanka och Tosca:

Bilka of Seppala, Boris of Seppala, Burka of Seppala (född 1936), Duschka of Seppala, (född 1932), Kingeak of Seppala II, (född 1935) reg nr 156642, Molinka of Seppala II, (född 1933), Nick of Seppala, (född 1934-05-24), Vanka of Seppala, (reg nr 156629), Vanka of Seppala II, (född 1935-06-08, reg nr 156643).

Avkommor efter Smockey och Tosca:

Belford's Smokey, Belford's Wolf född 310303 reg nr 820314.

Avkommor efter Tserko och Molinka of Seppala II:
Togo of Seppala (född 1934-12-23), Burka of Seppala II (född 1936-12-14), Vodka of Seppala (född 1936-12-14).

Avkomma efter Tserko och Bilka of Seppala:
Chuchi of Seppala (född 1935-04-28)

Avkommor efter Tserko och Dushka:
Sapsuk of Seppala (född 1931-07-03) reg nr 374118 (Sepsuk)?, Sigrid of Seppala (född 1931-07-03), Topsy of Seppala, Ugruk of Seppala
Flera av dessa hundar satte avtryck i den tidiga aveln av siberian husky

Avkomma efter Tserko och Dushka of Seppala II:
Surgut of Seppala (född 1935-04-23), Tongass of Seppala, Belford's Wolf

2.3 Siberian huskyn i modern tid

Intresset för att avla rasen för utställning och till sällskapshundar tog riktig fart först omkring 1960. Fortfarande var det då många som fortsatte att avla siberians för att få fram bra slädhundar och under ytterligare några decennier var rasen vanligt förekommande i tältspannen på de stora slädhundstävlingarna. Idag är uppfödning av utställnings- och sällskapshundar den dominerande inriktningen i Nordamerika.

År 1980 valdes Dr. Roland Lombard till hedersmedlem i rasens moderklubb, The Siberian Husky Club of America, för sina insatser för rasen. Här följer ett utdrag av ett tal som Lombard höll samma år där han bland annat talade om rasens utveckling.

"Det sägs att siberian-hunden är 3000 år gammal men det har skett många förändringar de senaste 10-15 åren. Tidigare föddes siberians upp av tävlingskennlar. När de hade tränats och testats behöll man bara de bästa slädhundarna. Man avlade sedan enbart på de bästa av dessa. Mycket i likhet med hur folket i Sibirien födde upp hundar för sina behov. Jag förstår till fullo den förändrade roll som rasen har fått i dag och inser att 95 procent av dagens siberians aldrig ens kommer att förväntas dra en släde. Majoriteten av dagens uppfödare avlar inte som tidigare på slädegenskaper utan har andra prioriteringar, samtidigt som de beundrar de hundar som utgör den avelsmässiga basen för rasen. Det märkliga är att dagens topp-racing siberians är mer lik de ursprungliga hundarna än de flesta icke-tävlande hundarna!"

Det ska tilläggas att Dr Lombards erfarenhet av siberian husky sträckte sig bakåt över en tidsperiod åtskilliga år innan den blev erkänd som ras av Amerikanska Kennelklubben.

2.4 Siberian huskyn i Sverige

Den första siberian huskyn som registrerades i Svenska Kennelklubben hette Storm och årtalet var 1960. Det var 30 år efter att siberian huskyn erkänts som en officiell ras av Amerikanska Kennelklubben. Storm kom från en pälsjägare i Alaska. Det skulle dröja ända till 1969 innan den första svenskfödda valpkullen registrerades. Föräldrarna hade importerats från en slädhundskennel i Alaska.

De första siberians, som fick någon fortsatt betydelse för utvecklingen och aveln i Europa kom från USA och Kanada i mitten av 60-talet. I Sverige började intresset för rasen på allvar i början av 70-talet. De här hundarna kom då huvudsakligen till Sverige från Finland. Majoriteten av den finska siberian husky-populationen bestod av och byggde då på hundar från kennlar i USA vars avel i första hand var inriktad på framgångar i utställningsringarna.

Norge var ett föregångsland för rasen siberian husky. Leonhard Seppala, som var norrman, levererade själv en av sina hundar från Alaska till Norge 1958.

Den första slädhundstävlingen i Sverige arrangerades 1974 men det skulle gå några år innan medvetandet slagit igenom om vad skillnaden i avelsinriktning hade fått för betydelse för rasens egenskaper som slädhund. Den här insikten kom att innebära att avelsinriktningen ändrades inte bara i Sverige utan även i Finland. I Finland där man varit först ut i Norden med slädhundstävlingar hade fått se sig utklassade av konkurrenter från Norge med siberians från brukslinjer.

Siberians från slädhundslinjer importerades sedan från USA, Kanada och Alaska till Norge och Finland och därifrån till Sverige genom parningar och avkommor.

Den största och mest betydelsefulla importen gjordes dock av en svensk, Ingvar de Forest. Under åren 1979 till 1982 importerade han femton siberians från de mest framgångsrika kennlarna i Nordamerika. Från USA har importerna till Sverige sedan fortsatt dels genom frusen sperma, dels med vuxna hundar och valpar efter meriterade föräldrar.

De ändrade reglerna för att kunna ta hundar till och från Sverige har medfört att tävlingsutbytet med övriga länder i Europa har ökat. Det här avspeglar sig också i de senaste årens registreringar av siberian husky i Sverige där hanhundar och tikar nerifrån Europa då och då dyker upp som föräldrar till svenska valpkullar.

3. Population och avelsstruktur

3.1 Nuläge

Antalet registrerade hundar har ökat från med 487 (34 importer) år 2006 till 590 (29 importer) år 2011. År 2010 hade rasen en toppnotering på 675 (19 importer) registrerade hundar. Importerna har minskat. Rasen har ökat i popularitet. Många raser kan tillfälligtvis öka i popularitet. Förhoppningsvis får vi se en stabilisering av antalet registrerade hundar inom en fem års period. Detta är en viktig uppgift för rasklubben att ha under uppsikt och att följa upp inom angiven tid.

De hundar som i dag toppar de svenska hanhunds- och tiklistorna, när det gäller flest antal barnbarn, är i princip, generation efter generation, avlade med urval för slädhunds-egenskaperna. Först på Tjuktjerhalvön från urminnes tider fram till början av 1900-talet, därefter i Alaska och USA och till de hundar som i dag har flest antal barnbarn i den svenska populationen av rasen siberian husky. Bland de 40 hanhundar och 40 tikar som i dag toppar hanhunds- och tiklistorna, finns det bara några få som kan anses utgöra undantag.

De uppfödare i USA som lyckades bäst avlade efter mottot: "Breed the best, forget the rest". Ingen kan väl förneka att det var en riktig väg att gå för att kunna fortsätta att få fram bra slädhundar. Alla som vet vad som krävs för att vara en av de bästa hundarna i ett bra

hundspann inser också att de i många avseenden måste vara fysiska toppindivider. Den här typen av avelsurval generation efter generation är kanske orsaken till att siberian huskyn i Sverige tillhör de raser som varit mest förskonad från större problem med ärftliga sjukdomar.

Antal registreringar, inavelsgrad och genomsnittlig kullstorlek per år under perioden 1995-2011

År	Antal	Inavelsgrad	Kullstorlek
1995	349	5,3	4,5
1996	282	5,4	4,7
1997	350	5,8	4,8
1998	350	6,0	4,2
1999	294	6,1	4,8
2000	299	5,7	4,5
2001	400	5,2	4,3
2002	370	5,5	4,4
2003	340	4,0	4,5
2004	465	4,8	4,5
2005	451	5,4	4,5
2006	487	3,5	4,6
2007	471	2,5	5,4
2008	562	2,6	5,5
2009	591	3,2	4,6
2010	675	2,6	5,2
2011	590	2,7	5,2
Totalt	7 236		

Källa: Lathunden, fr o m 2006 SKK Avelsdata

Inavelsgrad och avelsstruktur

Glädjande nog har inavelsökningen för rasen som helhet under senare år sjunkit och har under senaste 6 åren i snitt legat under 3%. Enligt genetiker ska inavelsökningen hos en ras högst ligga på 2,5 procent räknat på 5 generationer, dvs högst 0,5% ökning per generation.

Vi vet att en hög inavelsgrad kan leda till ärftliga sjukdomar/defekter. Även här måste ordet funktion betonas. Aveln måste ske målinriktad och med inriktningen funktion även när vi strävar efter att sänka inavelsgraden. Börjar vi avla enbart med tanken att sänka inavelsgraden med djur som aldrig testats i bruksammanhang, kan vi befara att många av de rasegenskaper som är så viktiga för funktion, kan gå förlorade eller mattas av betydligt. Vi måste testa funktionen hos hundarna, men även se att de exteriört/polara egenskaperna fortsatt följer vad rasstandarderna föreskriver.

Rasen har haft en hög inavelsgrad, detta beror på att vi valt att använda få individer/linjer i vår avel. Ser vi på populationen finns betydligt fler hundar som skulle kunna användas. Vi ska nu fortsätta arbeta hårt för att bredda avelsbasen genom att försöka finna nya linjer och individer som kan bidra till detta.

Hanhundsanvändning

Ett viktigt verktyg för att nå målet att minska inavelsgraden är att begränsa användandet av varje enskild hanhund. Den allmänna rekommendationen i små populationer är därför att en enskild hanhund bör bli far åt högst 5 procent av avkommorna som produceras av en generation avelsdjur (cirka 5 år). I stora populationer är motsvarande siffra 2 procent.

År 2011 registrerades 590 siberian husky i Sverige. För de tio raser med flest registreringar låg motsvarande siffror på mellan 927 och upp till 2299 . Jämfört med de siffrorna kan vi placera rasen siberian husky någonstans mellan "små populationer" och "stora populationer" och att den andel avkomor som en far högst bör komma upp till ska ligga någonstans mellan 2 och 5 procent.

För siberian husky är det fem hanhundar som under de senaste 10 åren, 2001-01-01 - 2011- 12-31, är far till mellan 1,3 och 2,1 procent av andelen registrerade valpar under sin produktiva period, vilket med tanke på populationens storlek ligger väl inom det rekommenderade gränsvärdet.

Avelsstruktur beräknar antalet gånger en hund eller tik förekommer som far- eller morförälder i SKK Avelsdata. Lite oegentligt betecknas det som antal barnbarn för hunden eller tiken. Det verkliga antalet barnbarn kan vara något lägre beroende på att ett föräldradjur ibland förekommer som exempelvis både farfar och morfar. Barnbarnen räknas då två gånger. Det totala antalet barnbarn blir också större än antalet registrerade hundar. Det beror på att varje valp har två far- och två morföräldrar och därför kommer att räknas flera gånger.

Diagram över avelsstrukturen i *bilaga 1*

Som man kan läsa i diagrammet är att de som har mest barnbarn är registrerade för många år sedan och de dominerar inte längre, det vill säga att deras barnbarn har använts mindre i avel och då kan vi konkludera att kunskapen om hanhunds/tik begränsning har slagit igenom och de i mindre utsträckning är överanvända.

Antal valpar i genomsnitt per kull inom fyra olika nivåer av inavelsgrad

En vanlig indelning till olika nivåer av inavelsgrad är släktskap mellan föräldradjuren:

1. Från ingen släktskap upp till och med kusiner 0 - 6,25 procent
2. Upp till parning mellan halvsyskon 6,25 – 12,5 procent
3. Upp till parning mellan helsyskon eller mellan förälder och avkomma >12,5 – 25 procent
4. Där släktskap mellan föräldradjuren gör att inavelsgraden överstiger 25 procent

Vid en jämförelse under tre 10-årsperioder blir resultatet följande.

Kullstorlek i förhållande till inavelsgrad 1974-1983

	Antal kullar	Inavelsgrad	Kullstorlek
	140	0,00 – 6,25 %	4,5
	25	6,25 – 12,50 %	3,7
	8	12,50 – 25,00 %	3,6
	5	över 25,00 %	3,5
Totalt	178		4,3

Kullstorlek i förhållande till inavelsgrad 1984-1993

	Antal kullar	Inavelsgrad	Kullstorlek
	515	0,00 – 6,25 %	4,3
	127	6,25 – 12,50 %	4,3
	103	12,50 – 25,00 %	4,0
	29	över 25,00 %	3,2
Totalt	774		4,2

Kullstorlek i förhållande till inavelsgrad 1994-2003

	Antal kullar	Inavelsgrad	Kullstorlek
	465	0,00 – 6,25 %	4,57
	130	6,25 – 12,50 %	4,65
	94	12,50 – 25,00 %	4,44
	16	över 25,00 %	3,19
Totalt	705		4,59

Tabellerna visar ett tydligt mönster att ju högre inavelsgrad ju mindre blir kullarna.

3.2 Mål och strategier

Mål

Avel ska i första hand ske utifrån funktion, samtidigt som det är viktigt att bredda avelsbasen. Inavelsgraden år 2016 ska vara 2,5 procent utan att göra avkall på funktionalitet

Strategier

- **Ett aktivt och kunnigt avelsråd** ska ge konkreta råd till såväl nya som erfarna uppfödare
- Hundägarna ska uppmuntras att **använda** sina hundar som draghundar
- Hundägarna ska uppmuntras att **testa** sina hundar på dragprov
- Rasklubben ska erbjuda cirka sju **meriteringstillfällen** under en säsong från norr till söder (i mån av snötillgång). Tävlingarna måste vara av en så jämn och god nivå att de är värda att kallas meriteringstillfällen.
- **Uppföljning** av testade hundar ska göra årligen
- Bra **information** om rasens speciella egenskaper till valpköpare.
- Ansvar för att **sänka inavelsgraden** hos rasen ligger hos varje enskild uppfödare. Varje uppfödare måste sträva efter att snittet på uppfödningen ska ligga runt 2,5 procent.

4. Hälsa

4.1 Nuläge

Vad vi känner till är siberian husky en ovanligt frisk hund. De ligger på den lägsta risknivån hos försäkringsbolagen. Varför rasen är så sund antas bero på att avel framförallt varit inriktad mot funktion. Många av avelsdjuret har testats som bruksdjur innan de gått in i aveln. Detta har gett längre generationsintervall. Av detta kan man dra slutsatsen att hundar som varit behäftade med någon ärftlig defekt slagits ut då de av någon anledning inte klarat det arbete som krävs av en slädhund. Andra raser som uppvisar samma sundhet är jakthundar. Även här har också avelsurvalet framförallt baserat sig på funktion. Det är viktigt att styra avelsurvalen så att det även fortsättningsvis baserar sig på funktion och polara egenskaper.

Något vi även tittat på är kullstorleken gentemot rasens fysiska storlek (sundhet). Den är något lägre än vad som kanske kan förväntas av liknande ras i storlek. En tänkbar anledning kan vara under vilka levnadsvillkor rasen levt under.

Höftleder och armbågar

Svenska Kennelklubben har inrapporterade uppgifter om höftledsröntgen och armbågsröntgen.

Från 1990-01-01 t.o.m 2011-12-31 finns 246 siberian huskies rapporterade med röntgade höftlederna. Av dessa var det 206 Med grad A, 33 med grad B, 6 med grad C och en hund med grad E

92 siberian huskies finns rapporterade angående armbågsröntgen, Artros. Varav en med grad I.

Ögonsjukdomar

Svenska Kennelklubben har inrapporterade uppgifter om olika ögonsjukdomar.

Period 1990-01-01 t.o.m 2011-12-31

Total antal rapporterade ögonlysningar 634 varav 545 UA (86%)

Av de hundarna som inte hade UA var det:

49 som hade ngn form av katarakt

24 hade ngn form av retinopati

9 corneadystrofi

2 ngn form av PHTVL/PHPV

2 PPM

1 näthinneavlösning

Så om man tittar på siffror på de rapporterade ögonlysningar är det nästan 90 % Utan anmärkning, så vi kan väl säga att vi inte har ngn större problem med ögonsjukdomar. Man kan hitta mer information om olika sjukdomar på Skk hemsida under uppfödning, hälsa, hälsaprogram

Total antal rapporterade gonioskopia 36 varav 27 UA

4.2 Mål och strategier

Mål

Bevara den friska och sunda hund siberian huskyn är idag.

Strategier

- Uppmuntra till *avel på funktion*
- *Följa hälsoutvecklingen* och så snart något skulle uppdagas omedelbart ta tag i detta
- Uppmuntra uppfödare att och *ögonlysa avelsdjur* delge avelsrådet resultatet, då ett fåtal individer med ögonsjukdomar har uppmärksamats

5. Mentalitet och funktion

5.1 Nuläge

Siberian huskyns starka flockinstinkt ligger till grund för att den ska kunna klara att arbeta i stora spann utan att det inträffar slagsmål hundarna emellan. Detta är också anledningen till att hunden har bevarat den starka signalkänsligheten och tydliga kroppsspråket. En siberian husky ska vara vänlig, mjuk, uppmärksam, utåtriktad men drag av värdighet och reservation kan förekomma hos vuxna hundar. En hund som är skygg eller visar tecken på aggressivitet mot andra hundar är inte typisk. Aggressivitet mot människor är även det mycket otypiskt. Att hunden har det temperament som rasstandardens beskriver är nödvändigt för att den ska klara att utföra det arbete den är framavlad till, dvs att alltid göra sitt jobb framför släden och att samarbeta med andra hundar i spannet.

För att veta och testa att vi har kvar denna så viktiga mentalitet som rasen ska besitta måste vi pröva och utvärdera detta. Bäst görs detta i slädhundstil tillsammans med andra spann.

Hur vet vi att vår avel inriktar sig mot de egenskaper som rasstandardens beskriver? Bästa sättet att utvärdera detta är genom att testa hundarna på de bruksprov som rasklubben och Svenska Polarhundklubben anordnar. Hundarna meriteras på Polarhundprov: Dragprov 20 och 250+. Provet genomförs i slädhundsstil på snö mot andra spann av samma ras. Proven genomförs som en- eller flerdagarstävlingar. På detta sätt får vi en utvärdering av såväl mentalitet och polara egenskaper som att exteriören gör hunden till den konkurrenskraftiga slädhund den ska vara.

Det är viktigt att betona att provet ska ske i slädhundsstil eftersom siberian huskyn är en slädhund. Det är av stor vikt att hundarna fortsatt har den mentalitet som gör att de kan samarbeta i spann utan att det uppstår bråk hundarna emellan. Provet ska också ske på snö då detta ger oss möjligheten att utvärdera de polara egenskaperna.

5.2 Mål och strategier

Mål

Ett bra regelverk för meritering för att på bästa sätt kunna utvärdera såväl funktion, mentalitet som polara egenskaper vilket gör siberian huskyn till den konkurrenskraftiga slädhund den ska vara.

Strategier

- **Följa upp och utvärdera statistik** från Polarhundprov 3/ Dragprov 20+ och 250+ för att kunna se hur olika hundar/linjer presterar och för att kunna uppskatta hur stor del av populationen som deltar i brukproven
- **Följa upp och utvärdera det nya regelverket** för meritering 2012-2016
- Skapa **fler provtillfällen** om nuvarande utökning inte visar sig räcka
- **Uppmuntra uppfödarna** att locka och stimulera sina valp/hundköpare att komma på arrangemang och hjälpa till med att introducera dem i dragverksamheten

- Ett *långsiktigt mål* är att säkerställa att rasens egenskaper bibehålls genom att utforma ett arbetsprov som ska gälla som krav för att få registrera valpar

6. Exteriör

6.1 Nuläge

Siberian husky är en polarspets. Den ska utstråla kraftfull elegans, den får aldrig bli för tung men inte heller för lätt. Rasbeskrivningen för siberian husky är skriven med utgångspunkten funktion. Rasen besitter unika polara egenskaper.

Aveln i Europa och Amerika har till allt större del riktat in sig mot en hund framavlade enbart för utställning. Den aveln har i många fall lett fram till hundar med mycket och "ulligare" päls, korta bendelar, raka vinklar och proportioner som inte tar hänsyn till rasstandarderna. En annan inriktning som också förekommer är extrema sprinthundar. I båda fallen är de polara egenskaperna av mindre vikt och riskerar att gå förlorad.

Domarna måste bli bättre på att bedöma en funktionell exteriör och rasklubben måste i sin tur bli bättre på att informera och upplysa domarna om vad som kännetecknar en sådan, då det finns en risk att prestationsförmågan kan gå förlorad om man avlar på en felaktig exteriör.

Rasklubben tillsammans med de andra tre raserna inom Svenska Polarhundklubben har till uppgift att hålla exteriördomarkonferenser för att utbilda domare på rasen vad vi anser är en rastypisk siberian husky. 2010 hade vi den senaste konferensen i Trängslet, Älvdalen. 2015 planeras nästa konferens att hållas.

6.2 Mål och strategier

Mål

Exteriören och exteriörbedömningen av siberian husky ska utifrån rasstandarderna baseras på funktion och polara egenskaper.

Strategier

- *Fler domare* för rasen behöver utbildas.
- *Kontaktperson.* Rasklubben ska ha en kontaktperson för domarna att vända sig till. Under 2011 tillsatte vi den posten med en person som både är erfaren uppfödare och aktiv domare. Denna kontaktperson och rasklubben ska ha ömsesidig kontakt när aktuella frågor kommer upp.
- *Utställning.* Rasklubben anordnar årligen en officiell utställning, "Rasspecialen", där domare bjuds in som är rasspecialister eller har dömt rasen i många år och har därigenom en stor erfarenhet. Det mycket viktigt att arrangera en rasspecial för att få en bred exteriör överblick på rasen.
- *Exteriördomarkonferens.* Vid domarkonferenser ska rasklubben finnas representerad. Rasklubben måste bli mycket tydligare än idag i att visa vad som är en bra representant för rasen. Domarna ska ha en mycket klar bild av vad som är en bra funktionell siberian husky.

- **Utbilda domarkåren** i hur en siberian husky ska vara skapt för att fungera som den slädhund rasstandardens beskriver. Rasklubben kan därefter särskilt uppmärksamma de domare som blivit ”specialister” på rasen.
- **Mätning.** På rasklubbens utställningar ska det årligen göras en anonym höjdmätning av anmälda och medtagna hundar. Den som mäter ska vara utbildad på detta. Kön, ålder och kastrering ska dokumenteras samt hundens hull dvs mager, normal eller överviktig. Den ska vara anonym för att få ett ärligare svar och för att fler ska komma för mätning.

7. Övrigt

7.1 Avelsrådet

Avelsrådet roll har förändrats mycket de senaste åren, förr hade avelsrådet till största delen en rådgivande roll gentemot uppfödarna. De senaste åren har SKK Avelsdata, tagit över en stor del av detta arbete då uppfödarna själva kan göra mycket av avelsplaneringen hemma framför datorn. Men avelsrådet ska ändå ha en rådgivande roll och funktion i klubben för att täcka det behov som finns. Man ska kunna ge konkreta råd, de ska såväl kunna rekommendera som avråda från en parning. Råden ska syfta till att få ner inavelsgraden samtidigt som avelsurvalet ska baseras på funktion.

Den enkätundersökning till uppfödare som genomfördes 2006 visade att de flesta uppfödare använde och riktade in sin avel mot bruksfunktionen.

Rasklubbens avelsråd:

- ska arbeta i enlighet med SKKs och SPHKs riktlinjer
- ska uppmuntra och arbeta för större samarbete mellan kennlar (inom och utom Norden)
- ska svara för uppföljning och uppdatering av rasklubbens RAS projekt
- ska årsvis följa upp utvecklingen av aveln; inavelsgrad, användning av populationen och hälsostatus för hundarna.
- ska förorda parningar på arbetande slädhundar
- ska arbeta för att bredda avelsbasen till exempel genom att söka information för att hitta hundar som är efter linjer som har en mindre representation i avelsbasen, men det ska fortfarande ske bland arbetande slädhundar
- ska råda till parningar där inavelsgraden som högst uppgår till 2,5 %
- ska ansvara för den allmänna informationen i avelsfrågor medan den enskilde uppfödaren ansvarar för enskilda parningen.
- ska använda rasklubbens hemsida som ett viktigt kommunikationsverktyg
- ska genomföra en ny uppfödarenkät
- ska genomföra en hälsoenkät till dem som enbart har rasen utan uppfödning för att även få deras erfarenheter av rasen och dess hälsa

Det är viktigt att sträva efter en större öppenhet mellan uppfödare. Vi ska vara lyhörda och informera varandra om möjliga ärftliga defekter eller andra problem som kan uppstå på våra hundar. Denna information bör komma fram till avelsrådet. I all avel kommer det alltid att födas individer som är mindre livsdugliga än andra. Ju mer vi vet desto mer kan vi göra för att förvalta rasen som den sunda och friska ras den idag är, och motverka att problem uppstår.

7.2 Förankring i rasklubben

Rasklubben påbörjade arbetet med RAS vid en arbetshelg i Evertsberg i juni 2003. Då drogs riktlinjer upp för hur arbetet skulle fortskrida och vad som var viktigt att betona och undersöka gällande rasen.

I september 2003 hölls en medlemsträff i Väsa, där arbetet med RAS presenterades. Inbjuden föreläsare vid denna träff var genetikern Lennart Swensson.

I juni 2003 hölls en uppfödartäff i Gillersklack där uppfödarna gavs möjlighet att ge sina synpunkter och utbyta erfarenheter gällande avelsarbetet med siberian husky. Även till denna träff var genetikern Lennart Swensson inbjuden.

Under juli-augusti 2004 genomfördes en enkätundersökning riktad till uppfödare av rasen.

I maj 2005 hölls en arbetshelg för rasklubbens styrelse i Norrtälje där det fastställdes hur arbetet med RAS skulle slutföras.

Arbetet med RAS samt enkätundersökningen har presenterats i medlemstidningen Polarhunden samt på rasklubbens hemsida.

Arbetet med RAS har under åren 2007-2010 legat mer eller mindre i dvala, då rasklubben inte lyckats engagera funktionärer i klubben att arbeta med detta omfattande men roliga arbete. Från och med 2011 har vi återigen lyckats aktivera avelsrådet som har det övergripande ansvaret för RAS.

Mål

Arbetet med RAS ska ske löpande och göras mer synligt för såväl gamla som nya uppfödare.

Strategier

- RAS-dokumentet ska finnas på *hemsidan*
- *Nya uppfödare kan fångas upp* genom att till exempel skicka RAS tillsammans med ett välkomstbrev där man påpekar vikten av att vara delaktig i rasklubben.

7.3 Framtidsfrågor

Siberian huskyn är fortfarande en mycket ursprunglig ras och har behållit många av de ursprungliga egenskaperna. Detta innebär till exempel en mycket stark överlevnadsinstinkt och mycket stor jaktinstinkt.

Siberian huskyn har en mycket stark och väl utvecklad flockinstinkt. Den är mycket signalkänslig. I mötet med andra hundar är den vänlig. Det är inte ovanligt att den upplevs som värdig eller självsäker. Aggressivitet mot andra hundar är mycket otypiskt och ovanligt hos siberian husky. Likaså är aggressivitet mot människor mycket otypiskt och ovanligt.

Det är viktigt att den som planerar att köpa sin första siberian husky blir informerad om rasens speciella egenskaper. Den mycket starka jaktinstinkten kan göra att rasen är mycket svår att ha lös. Denna starka och välbevarade instinkt gör att en siberian husky på drift kan ställa till stor

skada på vilda eller tama djur. Den väl utvecklade flockinstinkten gör att den kan ha svårt för att bli lämnad ensam. Det är ingen ovanlighet att en siberian husky som lämnas ensam kan göra åverkan på inredningen i hemmet. Den kan även störa grannar genom att yla efter sin flock.

Den som har möjlighet att tillfredsställa rasens behov av motion och flockgemenskap kommer att få uppleva en fantastisk hund med unika egenskaper. Flockinstinkten gör att den vill vara sin ledare till lags. Den är däremot alltid full av egna upptåg och påhitt. Den har även en mycket stark egen vilja. Den som använder sin hund till det den är avsedd för, det vill säga att arbeta tillsammans på snö framför släden med andra hundar, kommer att få uppleva en fantastiskt ärlig hund, med hög arbetsmoral som är fantastiskt väl anpassad för att klara av detta både mentalt och exteriört.

Den ökande popularitet som siberian huskyn fått står inte i relation till antalet arbetande hundar inom rasen. Det är tyvärr alltför vanligt att man köper en drömhund, en hundras med en fantastisk historia med slädhundskörning i polara trakter. Den är dessutom stolt och vacker. Men man är inte beredd eller har möjlighet att ge denna fantastiska hund ett sådant liv den behöver, utan man försöker anpassa den till ett modernt stadsliv. Resultatet blir ofta en olycklig hund och därmed en olycklig ägare. Medvetenheten om rasens egenskaper och behov måste öka hos såväl valpköpare som hundägare.

Mål

Öka kunskapen om siberian huskyns egenskaper och behov

Strategier

- Rasklubben måste bli bättre på att **marknadsföra rasen som en slädhund** och informera om hundens egenskaper och behov vilket till exempel inte gör den lämplig som ren sällskapshund.
- Rasklubben måste bli bättre på att **uppmuntra siberian huskyägare** att använda sina hundar som draghundar, samt att använda medlemstidningen Polarhunden som ett forum för riklig information (bruksprov, utställningar, export/import, parningar m m).
- **Valphänvisning** ska ske via rasklubbens valpförmedlare. Rasklubbens valphänvisning ska även kopplas ihop med SKKs sida Köpa hund där man förmedlar valpkullar som registreras. På den sidan får man även information om rasen och det finns en länk till uppfödarens hemsida om uppfödaren har en sådan.

8. Sammanfattning

Historien visar att rasen är en slädhund och det är det som rasklubben idag vill att rasen ska vara. Vi ska därmed fortsätta att utveckla rasen som en arbetande slädhund. Avelsstrategin bygger därför på riktlinjer som tydligt visar på vikten av att avla på dragegenskaper.

Siberian huskyn är en ovanligt frisk hund och avelsstrategin bygger därför inte på för mycket kontroller av hälsan.

För att behålla en frisk ras är den genetiska variationen också viktig. Det visar teorin. Statistikuppgifter visar också att inavelsgraden för rasen under en tioårsperiod har sjunkit

vilket är mycket bra. Avelsstrategin ger riktlinjer för hur vi kan bredda avelsbasen för att på sikt minska inavelsgraden.

Det är viktigt att betona att

- Ansvaret att föda upp friska, funktionella och rasstypiska hundar ligger hos uppfödarna.
- Ansvaret att utveckla och testa sin hunds funktion (deltagande bruksprov) och exteriör (deltagande utställning) ligger hos hundägaren.
- Rasklubben bär ansvaret för att tillgodose behovet av slädprov. De ansvarar för att uppmuntra deltagande på dessa prov som testar de så viktiga egenskaperna för siberian husky.
- För att exteriören ska följa den funktion som rasstandarden beskriver vilar ett mycket stort ansvar på domarna.

Det är en överlevnadsfråga för siberian huskyn som arbetande slädhund att den faktiskt får arbeta som slädhund och att avelskriterierna utgår från funktion och polara egenskaper. I annat fall riskerar rasen att förlora dessa grundläggande egenskaper.

Bilaga 1, Statistik av antal hanhundar och tikar med fler än 70 svenskfödda barnbarn

Källor:

SKK Avelsdata

Genetica - Lathunden

SKK statistik över höftleder & armbågar och ögonsjukdomar

Försäkringsstatistik från Agria och If

Siberian husky - gåvan från Tjukotka, Maria Karlsson och Nils Hjelm, Bilda förlag

The Siberian Husky 3rd Edition, The International Siberian Husky Club, Inc.

Rasstandard för Siberian husky

SPHKs regelverk för meritering 2012-2016